

ฉบับที่ 22 วันที่ 7 กรกฎาคม 2566

## แมลงดำหนามข้าว (Rice hispa)



ระยะไข่

เพศเมียวางไข่เป็นฟองเดี่ยว ๆ ประมาณ 50 ฟอง ในชั่วอายุประมาณ 2-3 สัปดาห์ วางไข่เดี่ยว ๆ ใกล้เคียงใบอ่อน ระยะไข่นาน 4-5 วัน



ระยะหนอน

ตัวหนอนลักษณะลำตัวแบนสีขาว ตัวหนอนกินเนื้อเยื่อภายในผิวใบข้าวเจริญเติบโตและเข้าดักแด้อยู่ภายในใบข้าว ระยะหนอนนาน 7-12 วัน



ระยะดักแด้

ดักแด้มีสีน้ำตาลนาน 3-5 วัน

แมลงดำหนาม เป็นด้วงปีกแข็งชนิดหนึ่งมีหนามแข็งแหลมปกคลุม ตัวเต็มวัยมีสีดำ ขนาดลำตัวยาว 5-6 มิลลิเมตร คล้ายการทำลายของหนอนห่อใบข้าว หากมีการทำลายรุนแรงใบข้าวจะแห้งเป็นสีน้ำตาลเหมือนถูกไฟไหม้ คล้ายกับลักษณะการทำลายของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ชอบทำลายข้าวในระยะแตกกอ

ระยะไข่ถึงระยะตัวเต็มวัย ใช้เวลาประมาณ 1-2 เดือน

### การป้องกันกำจัด

1. ใช้เมตาโรเซียมด้วงแรดมะพร้าว อัตรา 1 กก.ต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นในเวลาเย็นและพบตัวแมลง
2. กำจัดวัชพืชบริเวณแปลงนา
3. กำจัดวัชพืชบริเวณแปลงนา
4. ใช้สารเคมีในการกำจัด ตามคำแนะนำ ฟิโพรนิล 5%SC (2B)

ที่มา: กรมการข้าว

เรียบเรียง: กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

fb สบง.เกษตรจังหวัด พระนครศรีอยุธยา <http://www.ayutthaya.doe.go.th> 035-336560





ประชาสัมพันธ์ข่าวเตือนการระบาดของ โรค และศัตรูพืช  
โรคกาบใบแห้งของข้าว



วันที่ 17 เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2566 สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ขอประชาสัมพันธ์ข่าวสารเตือนการระบาดของ โรคและศัตรูพืชของข้าวในช่วงเดือนกรกฎาคม 2566 **โรคกาบใบแห้ง (Sheath blight Disease)**

พบมาก ในนาชลประทาน ภาคกลาง ภาคเหนือ และ ภาคใต้

สาเหตุ เชื้อรา *Rhizoctonia solani* (*Thanatephorus cucumeris* (Frank) Donk)

อาการ เริ่มพบโรคในระยะแตกกอ จนถึงระยะใกล้เก็บเกี่ยว ยิ่งต้นข้าวมีการแตกกอมากเท่าใด ต้นข้าวก็จะเปื่อยตายนมากขึ้น โรคก็จะเป็รรุนแรง ลักษณะแผลสีเขียวปนเทา ขนาดประมาณ 1-4 x 2-10 มิลลิเมตร ปรากฏตามกาบใบ ตรงบริเวณใกล้ระดับน้ำ แผลจะลุกลามขยายใหญ่ขึ้นจนมีขนาดไม่จำกัดและลุกลามขยายขึ้นถึงใบข้าว ถ้าเป็นพันธุ์ข้าวที่อ่อนแอ แผลสามารถลุกลามถึงใบธงและกาบหุ้มรวงข้าว ทำให้ใบและกาบใบเหี่ยวแห้ง ผลผลิตจะลดลงอย่างมาก

การแพร่ระบาด เชื้อราสามารถสร้างเม็ดขยายพันธุ์ อยู่ได้นานในตอซังหรือวัชพืชในนาตามดินนา และมีชีวิตข้ามฤดูชุมชนเวียชทำลายข้าวได้ตลอดฤดูการทำนา

การป้องกันกำจัด

- หลังเก็บเกี่ยวข้าว และเริ่มฤดูใหม่ ควรพลิกไถหน้าดินตากแดด เพื่อทำลายเม็ดขยายพันธุ์ (Fruiting body) ของเชื้อราสาเหตุโรค
- กำจัดวัชพืชตามคันนาและแหล่งน้ำ เพื่อทำลายพืชอาศัยของเชื้อราสาเหตุโรค
- ใช้ชีวภัณฑ์บาซิลลัส ซับทิลิส (*Bacillus subtilis*, เชื้อแบคทีเรียปฏิบัึกษ์) ในอัตราที่ระบุ
- ใช้สารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น โพรพิโคนาโซล เพนไซคูรอน
- (25%-ดีบลิฟ) ตามอัตราที่ระบุโดยพจนสารป้องกันกำจัดเชื้อรานี้ในบริเวณที่เริ่มพบโรคระบาด ไม่จำเป็นต้องพ่นทั้งแปลง เพราะโรคกาบใบแห้งจะเกิดเป็นหย่อม





## ประชาสัมพันธ์ข่าวเตือนการระบาดของ โรค และศัตรูพืช



แมลงสิงข้าว



วันที่ 17 เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2566 สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ขอประชาสัมพันธ์ข่าวสารเตือนการระบาดของ โรคและศัตรูพืชของข้าวในช่วงเดือนกรกฎาคม 2566 (**แมลงสิง**) **แมลงสิง** *Leptocorisa oratorius* (Fabricius) เป็น มวนชนิดหนึ่ง ตัวเต็มวัยมีรูปร่างเพรียวยาวประมาณ 15 มิลลิเมตร หนวดยาวใกล้เคียงกับลำตัว ลำตัวด้านบนสีน้ำตาล ลำตัวด้านล่างสีเขียว เมื่อถูกรบกวนจะบินหนี และปล่อยกลิ่นเหม็นออกจากต่อมที่ส่วนท้อง ตัวเต็มวัยจะออกหากินช่วงบ่ายๆ และช่วงเข้านิด และเกาะพักที่หญ้าบริเวณที่มีแสงแดดจัด เพศเมียวางไข่ได้หลายร้อยฟองในช่วงชีวิตประมาณ 2-3 เดือน วางไข่เป็นกลุ่มมี 10-12 ฟอง เรียงเป็นแถวตรงบนใบข้าวขนานกับเส้นกลางใบ ไข่มีสีน้ำตาลแดงเข้ม รูปร่างคล้ายจาน ระยะไถ่หนาว 7 วัน ตัวอ่อนมีสีเขียวแกมน้ำตาลอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม และดูดกินน้ำเลี้ยงจากกาบใบข้าวก่อนต่อมาเป็นตัวเต็มวัยจะเข้าทำลายเมล็ดข้าวในระยะข้าวเป็นน้ำนมจนถึงออกรวง ตัวอ่อนมี 5 ระยะ

### ลักษณะการทำลายและการระบาด

ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยใช้ปากแทงดูดกินน้ำเลี้ยงจากเมล็ดข้าว ระยะเป็นน้ำนม แต่ก็สามารถดูดกินเมล็ดข้าวทั้งเมล็ดอ่อนและเมล็ดแข็งโดยตัวเต็มวัยจะทำความเสียหายมากกว่า เพราะดูดกินเป็นเวลานานกว่าทำให้เมล็ดลีบ หรือเมล็ดไม่สมบูรณ์และผลผลิตข้าวลดลงการดูดกินของแมลงสิงไม่ทำให้เป็นรูปเปลือกของเมล็ดเหมือนมวนชนิดอื่นโดยปากจะเจาะผ่านช่องว่างระหว่างเปลือกเล็กและเปลือกใหญ่ของเมล็ดข้าว ความเสียหายจากการทำลายของแมลงสิงทำให้ข้าวเสียคุณภาพมากกว่าทำให้หน้าหนักเมล็ดลดลง โดยเมล็ดข้าวที่ถูกแมลงสิงทำลายเมื่อนำไปสีจะแตกหักง่าย แมลงสิงเริ่มพบในต้นฤดูฝน และเจริญเติบโต ขยายพันธุ์ 1-2 รุ่นบนพืชอาศัยพวกวัชพืชตระกูลหญ้า ก่อนที่จะอพยพเข้ามาในแปลงนาข้าวช่วงระยะข้าวออกดอก แมลงสิงพบได้ทุกสภาพแวดล้อม แต่พบมากในนาหน้าฝนและข้าวไร่ สภาพที่เหมาะสมต่อการระบาดคือ นาข้าวที่อยู่ใกล้ชายป่า มีวัชพืชมากมายใกล้นาข้าว และมีการปลูกข้าวเหลืองเวลากันข้อสังเกต ถ้ามีแมลงสิงระบาดในนาข้าวจะได้กลิ่นเหม็นฉุน

### การป้องกันกำจัด

- 1). กำจัดวัชพืชในนาข้าว ดินนาและรอบๆแปลง
- 2). ใช้สวิงโฉบจับตัวอ่อนและตัวเต็มวัยในนาข้าวที่พบระบาดและนำมาทำลาย
- 3). ตัวเต็มวัยชอบกินเนื้อเน่า นำเนื้อเน่าแขวนไว้ตามนาข้าว และจับมาทำลาย
- 4). หลีกเลี่ยงการปลูกข้าวต่อเนื่องเพื่อลดการแพร่ขยายพันธุ์
- 5). ใช้สารฆ่าแมลง คาร์โบซิลแพน (พอสซ์ 20% อีซี) อัตรา 80 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตร พ่นเมื่อแมลงสิงมากกว่า 4 ตัวต่อตารางเมตร ในระยะข้าวเป็นน้ำนม





ประชาสัมพันธ์ข่าวเตือนการระบาดของ โรค และศัตรูพืช  
กลุ่มศัตรูพืชข้าว(ใช้ปากดูดน้ำเลี้ยง)  
เพลี้ยไฟ หนอนกระทู้กล้า เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และการป้องกันกำจัด



รูปร่างลักษณะของเพลี้ยไฟ



วันที่ ๑๘ เดือนกรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๖ สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ขอประชาสัมพันธ์ข่าวสารเตือนการระบาดของ โรคและศัตรูพืชของข้าวในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๖

**เพลี้ยไฟ (rice thrips) การป้องกันและกำจัด**

- ๑) สุมไฟด้วยฟางข้าวไว้ด้านเหนือของแปลงกล้า แล้วโรยผงกำมะถันลงบนกองไฟนั้น อากาศที่เกิดจาก กองไฟจะเป็นพิษทำลายเพลี้ยไฟ
- ๒) ใช้ยาฆ่าแมลงผสมน้ำพ่นลงบนต้นกล้า ยาที่ใช้ได้ผล เช่น มาลาไทออน (malathion) ๕๗%

**หนอนกระทู้กล้า (rice seedling armyworm) การป้องกันและกำจัด**

- ๑) ระบายน้ำเข้าแปลงกล้าจนท่วมยอดของต้น กล้า แล้วเก็บเอาตัวหนอนไปทำลาย
- ๒) เอาต้นหญ้าหรือฟางข้าวมากองไว้บนคันนา เพื่อล่อให้ตัวหนอนเข้าไปอาศัยในเวลากลางวัน ในเวลา บ่ายเก็บเอาตัวหนอนออกมาทำลาย
- ๓) ใช้เหยื่อพิษที่มีส่วนผสมของสารหนูเขียวครึ่ง ลิตร ไร่ข้าว ๑๐๐ ลิตร น้ำตาลทรายแดงหรือน้ำตาล ปิบและน้ำผสมกันพอข้นๆ แล้วหว่านลงบนคันนา เมื่อ หนอนกินเข้าไปแล้วเกิดเป็นพิษตาย
- ๔) ใช้สารเคมีผสมน้ำพ่นลงบนแปลงกล้า เช่น เซวิน ๘๕% หรือมาลาไทออน ๕๗% ใช้ยาพ่น ประมาณ ๔๐-๕๐ ลิตร/ไร่

**เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล (brown plant hopper) การป้องกันและกำจัด**

- ๑) จุดตะเกียงล่อให้ตัวแมลงมาเล่นไฟ แล้วจับทำลาย
- ๒) ใช้สารเคมีพวกคาร์บาเมต (carbamate) พ่น ลงบนต้นข้าวที่ถูกแมลงน้ำทำลายเพื่อให้แมลงตาย ยา ที่ใช้ได้ผล เช่น มิฟซิน ๕๐% ฟุราดาน (furan) ๓%
- ๓) ปลุกด้วยพันธุ์ข้าวที่ต้านทานแมลงเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เช่น กบ.๙ กบ.๒๑ กบ.๒๓







ประชาสัมพันธ์ข่าวเตือนการระบาดของ โรค และศัตรูพืช  
กลุ่มศัตรูพืชข้าว(ใช้ปากดูดน้ำเลี้ยง)ต่อ  
เพลี้ยจักจั่น แมลงบัว หนอนกอ



วันที่ ๑๘ เดือนกรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๖ สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ขอประชาสัมพันธ์ข่าวสารเตือนการระบาดของ โรคและศัตรูพืชของข้าวในช่วงเดือนกรกฎาคม๒๕๖๖

**เพลี้ยจักจั่นสีเขียว (green leaf hopper)**

การป้องกันและกำจัด

- ๑) ใช้ตะเกียงจุดล่อให้ตัวแก่บินมาเล่นไฟ เพื่อให้ตกลงในอ่างใส่น้ำพ่นน้ำยั้งกัด ที่ได้เตรียมไว้แล้ว ตัวแก่เหล่านี้ก็จะตายไปในที่สุด
- ๒) ใช้ยาฟูราดาน ๓% หรือลวงโนนา
- ๓) ใช้ยาเซวีน ๘๕% ผสมน้ำพ่นบนต้นข้าว
- ๔) ปลุกด้วยพันธุ์ต้านทาน เช่น กข.๑ กข.๗

**แมลงบัว (rice gallmidge)**

การป้องกันและกำจัด

- ๑) ปลุกด้วยพันธุ์ข้าวที่ต้านทานแมลงบัว เช่น พันธุ์หอมทอง ๖๒
- ๒) ใช้สารเคมีชนิดดูดซึมเข้าไปในต้นข้าว หรือลวงโนนา เช่น ฟูราดาน ๓% จี

**หนอนกอ (rice stem borers)**

การป้องกันและกำจัด

- ๑) ทำลายตัวหนอนที่อยู่ในตอซึ่งหลังจากการเกี่ยวแล้ว โดยเผาตอซึ่ง
- ๒) จุดตะเกียงล่อให้ตัวแก่มาเล่นไฟ แล้วจับทำลาย
- ๓) ใช้สารเคมีพ่นลงบนต้นข้าว หรือลวงโนนา เช่น อะโซดริน (azodrin) ๕๖% และฟูราดาน ๓% จี
- ๔) ปลุกด้วยพันธุ์ต้านทานหนอนกอ เช่น กข.๗

